

NEAMUL ROMÂNESC

IN APĂRARE.

Așa de rar îți oferă cinstita noastră presă de partid prilejul de a discuta, fie și ruspuzând la niște ironii dintre acelea pe care orice parvenit fără idei, represintând doar pe alt parvenit fără idei care a fost înaintea lui, creîndu-i o tradiție, le are față de represintanții unor idei! De obicei, se încearcă împotriva noastră uciderea prin tăcere, gen de asasinat care nu izbutește decît împotriva acelor cari nu știu în de ajuns să vorbească lumii prin ei înșiși.

De aceia salul cu recunoștință pe ironistul anonim din «Viitorul», care prin atacul său împotriva nr.-lui nostru despre serbarile Unirii dă prilej la unele lămuriri folositoare.

Acel intransigent și sectar brătienist prelinde, fie și în zeflemeaua care șede așa de bine unui așa de meritos tînăr, că am făcut ca serbările să graviteze în jurul persoanei mele.

Cu totul neadevărat. Mi-am permis doar a spune că am vorbit cînd am vorbit, cum am spus că au vorbit toți ucii cari au vorbit. N'am îndrăznit măcar să ~~scriu~~ că

N-rul în țară 15 b.
In străinătate 20 »

ABONAMENTE:
Pe an în țară 20 lei
In străinătate 25 »
Un n-r vechiu 50 b.

APARE:
MIERCUREA,
VINEREA
ȘI DUMINECA.
Director:
N. IORGA.

Redacția și
Administrația
Vălenii-de-Munte
Jud Prahova

serbări au fost smulse oficialilor de toate treptele prin cutare neplăcută interpelare.

Deci o dovadă de bună credință a anonimului.

A doua. Aș fi vorbit rău de politicianii strinși în jurul Regelui pentru că am o mare dorință, comună cu d. Stere, de a fi ministru.

A fi ministru în România, a ocupa locul ocupat cu demnitate de atîția nuli, de atîția fugari și descortori, de atîția moștenitori și renegași... În adevăr nobilă ambiție! O ambiție am însă, și am dreptul s'o am: aceia de a servi la Guvern, răzimat pe un partid care să fie pătruns de ideile mele, și nu de drepturile mele genealogice sau de puțința mea de a-î satisface poftele, ideile pe care le cred minuitoare. Aștept cu răbdare, și, dacă va fi să nu izbutesc, imi va părea rău numai pentru binele pe care mă simțiam în stare să-l fac și pe care nu-l voi fi putut face, fără să fi avut măcar mullămirea de a vedea oameni întregi în fruntea țerii.

A treia insinuație, în pur stil liberal moștenit.

Aș fi avut întâia oară atitudinea cuvenită față de Suveran. Pe un timp cînd toate partidele ațîțeau împotriva Regelui, cit erau în opoziție,—ca profesor și scriitor, am lucrat, fără alt interes decît al țerii, pentru a face ca lineretul să aibă respect față de acel care intrupează Patria. Să se cetească articolele mele din «Sămănătorul», scrise pe un timp cînd viitori miniștri ai Măriei Sale spumegaau departe de Guvern. Să se cetească articolele din «Neamul Romănesc». Să se cetească acea conferință de 10 Maii, în care am crezut că datoresc conștiinței și situației mele a vorbi în fața Regelui fără să mă cobor prin lingușire și falsificare înaintea mea, conferință pe care n'o voi uita și pentru aceia că oficialii, cari se cam înșelaseră chemîndu-mă, au făcut un gol spăimîntat în jurul mieu și că am pierdut obișnuita satisfacție de înalte cuvînte și înalte semne de distincție. Intre dinasticismul celor cari au loc totdeauna pentru Rege în credința și idealul lor și al acelora cari din cînd în cînd îl pot introduce în cercul intereselor lor, am avut cîntea să represint, isolat și ieșind poate în relief prin isolare, pe cel d'intîi.

Cel din urmă atac e și mai puțin izbutit.

Sînt acusat că eiu, care mă aflu în Iași, n'am știut părți emoționante din serbarea de la București — ca atitudinea publicului față de Carmen Saeculare al d-lor Iosif și Anghel — atunci cînd ziarele Guvernului abia acum o spun, în felul strălucit cum sînt redactate, pe socoteala noastră a tuturor.

Incheiî stringînd mina polemistului modest, care, atîcînd anonim, mi-a dat prilej pentru lămuriri folositoare.

N. IONGA.

O dreaptă caracterizare a d-lui P. P. Carp de d. Tache Ionescu.

Luptele și atacurile între foștii prieteni, fie și numai politici, sînt în totdeauna interesante, ca unele ce dezvăluie lucruri pe care prietenii le știu mai bine decît oricine. De oare ce rari sînt adversarii, cu atît mai mult dușmanii, cari să recunoască altora meritele lor, trebuie să mulțămim politicianilor cînd, fie și fără voia lor, aș cite-o recunoaștere întemeiată a meritelor adversarului. Și o asemenea recunoaștere e cea pe care a făcut-o d. T. Ionescu, într'una din ultimele sale cuvîntări, vorbind despre d. P. Carp, și iată cum:

«D. Carp a crezut că opinia publică din țara aceasta nu o poți lua decît prin interese, sau prin minciuni, și ar fi declarat: «să o mint nu vreau, să o cumpăr, cred că este nedemn». (Ovații nesfîrșite, adaogă stenograful.)

După această laudă, care nu e o laudă, ci o constatare adevărată, pentru a prețui și mai mult cîntea politică a d-lui Carp, fără a-i aproba părerea în ce privește opinia publică, adaog și ce a mai spus, mai departe, același d. T. Ionescu: «El bine, nu era adevărat. Am dovedit, în anul 1908, că se poate face apel la opinia publică din această țară, și fără minciuni, și fără interes. (Aplause prelungite și îndelung repetate, ovații entusiaste, fără sfîrșit, adaogă din nou stenograful.)

Și acum, nouă, cari nu facem parte din niciun «partid de Guvern», fie-ni îngăduit să ni spunem, cu acest prilej, părerea despre amîndoi oamenii aceștia, atît de deosebiți unul de altul. Vom lua și părțile negative și părțile positive pe care le are și 'unul și altul, dîndu-i fiecăruia ce e al său, după vorbele și faptele lui.

D. Tache Ionescu e, pentru politică, un om de o muncă neobosită. Nu-l întrunire, cît de neînsemnată, la care să nu iea parte cînd nevoia o cere. Cu volubilitatea aceea, pe care puținii oratori o au, e în stare să-ți vorbească ceasuri întregi, fără să spună mare lucru, dar știe să vorbească pe înțelesul publicului, atît de deosebit, al întrunirilor, dînd în totdeauna culoarea personală a sufletului său, atît de mobil și elastic, de se poate împăca cu toți și cu toate, care se pot, firește, împăca și cu el.

Pe cît de activ e d. T. Ionescu, pe atît de lipsit de energie e d. Carp. Într'o țară democratică cum e a noastră, d. Carp consideră ca o cinste, ca o mare cinste faptul că binevoiește și d-sa a lua cuvîntul la vre-o întrunire. Cîtă deosebire, în ce privește munca și îndeplinirea datoriei de a munci neîntrerupt, între d. Carp și fostul șef al partidului liberal, d. D. A. Sturdza! Din pricina acestei lipse de activitate, mai de grabă a neactivității sale, d. Carp n'a putut niciodată avea vre-o înrîurire asupra maselor. Și, în politică, lipsurile ca și greșelile de asemenea natură, se plătesc în totdeauna.

O altă deosebire între d. Carp și d. T. Ionescu e părerea pe care o are fiecare din ei despre natura omenească. Omul nu e nici atît de

bun cum și-l inchipuiesc unii, și nici atât de rău cum și-l inchipuiesc alții. El e un amestec și de părți bune și de părți rele, în care predomină une ori sentimentul binelui, alte ori al răului. D. Carp îl ia cum ar trebui să fie, pe cînd d. Ionescu, cum este. Pentru d. Carp, unii oameni — și d-sa crede că face parte din aceștia — sînt indispensabili, ceia ce nu e adevărat. Indispensabil nu-l nimeni în lumea aceasta. În schimb, pentru T. Ionescu nu-l nimeni inutil, și are dreptate.

E drept însă că și d. Ionescu se înșeală amar, cînd își inchipuie că poartă stăpîni pe oameni numai prin interesele lor personale, și mai ales prin păcatele lor, și mai amar se înșeală cînd crede că lucrurile mari se pot întemeia pe putregaiuri.

O altă deosebire între unul și celălalt e și în ce privește *natura* inteligenței lor. Dacă e adevărat că om într'adevăr inteligent e acela care pătrunde lucrurile în cauzele și în efectele lor, în rostul lor adînc, de sigur că d-lui Tache Ionescu îi lipsește această inteligență. Are în schimb toate aparențele adevăratei inteligențe, pe care în o mare parte o posedă d. Carp. Inteligența d-lui Tache Ionescu e ca scîlpirea diamantelor false, care au atîtea din proprietățile diamantelor adevărate, dar care nu le pot avea pe toate. Oricum, mulțimilor, care n'au puțința de a discerne, li convine, și ele se fascinează de această scîlpitoare inteligență.

Mai mare însă e deosebirea între unul și celălalt, cînd e vorba de suflet. Sufletul unuia, al d-lui Carp, se poate spune, fără exagerare, că e curat ca un cristal. Și, cînd al lui îi vor ridica statuie, — păcat că nu i-o poate ridica Țara —, din marmoră albă să i-o ridice, albă și curată ca și sufletul său. Niciunul din bărbații politici ai noștri nu i se poate compara, afară de Mihail Kogălniceanu. Nu tot astfel e d. Tache Ionescu. Pe cit de necruțător e d. Carp, chiar cu cei mai devotați partizani ai săi, pe atât de indulgent e d. Tache Ionescu, pînă la criminalitate, pentru Țară, cu al lui și cu cei cari îi arată cit de puțină simpatie. Supt aparența unui suflet blajin, negreșit d. Tache Ionescu nu se gîndește decît la el și numai la el.

Ambiția Puterii o au în aceiași largă măsură și d. Carp și d. Tache Ionescu. Dar și aici e o mare deosebire. Cel d'întăiu o dorește, pentru a face Țerii binele pe care-l crede el și cum îl înțelege el; cel de al doilea, spre a-și satisface o sete bolnăvicioasă de a stăpîni și numai de a stăpîni, fie și pentru a i se spune în urmă: fuit. Dacă în România ar fi un președinte de Republică, d. Tache Ionescu, numai atunci s'ar crede fericit, cînd și această ultimă treaptă ar ajunge-o. La unul e ambiția omului de bine, la celălalt ambiția egoistului, întîmple-se orfice s'o întîmpla. După el..., potopul.

Unul e în plină maturitate a vîrstei, abia trecut de 50 de ani; celălalt în perioada bătrîneții, trecut de 70 de ani. Unul se poate lăuda, cel puțin astăzi, după retragerea d-lui D. A. Sturdza, că e ministrul cu cel mai mult ani de Ministeriu, pe cînd pe celălalt sînt atîția alții cari îl întrec. Și, totuși, dacă n'ar mai fi o zi ministru P. Carp, iar Tache Ionescu ar mai fi încă pe atîta timp ministru cît a

fost până acum, tot mai frumoasă, mai vrednică de luarea-aminte și recunoștința posterității, va fi figura lui Petre Carp decît figura d-lui Tache Ionescu, care a dat țerii ce n'a dat niciun om politic până acum: boala tachismului, pe care urmașii noștri nu o vor înțelege niciodată cum a putut să prindă rădăcină tocmai într'o vreme cînd Țara și poporul nostru au nevoie, mai mult decît oricînd, de cea mai sănătoasă și ideală politică românească.

Dar omul bun, — și om bun în toată puterea cuvîntului e Petre Carp —, spunea, într'una din cugetările sale, d. Titu Maiorescu, se pierde prin partea lui cea rea.

Și d. Petre Carp, nu din pricina părților sale bune, — unii vorbesc chiar de însușiri geniale, — nu a dat și nu va putea da țerii legile și Guvernele acelea, care ar fi fost cu mult mai bune decît legile și Guvernele d-lor Tache Ionescu și G. Cantacuzino, ci din pricina lipsurilor sale: neîncrederea în partea bună a maselor; neactivitatea sa, cînd politica e o continuă activitate, și la Guvern, și în opoziție; neînțelegerea duhului vremii, care cere alcătuirea societății pe temelii cît se poate de largi, și în fine reacționarismul său.

Cu mai puține însușiri decît are, dar cu mai multă încredere în marea mulțime, care, cu toate păcatele ei, are și partea bună, căci numai cine se razimă pe ea poate înfăptui lucruri mari; desfășurînd mai multă activitate, tocmai în vremea opoziției, cînd n'ai cătușele Guvernului și ale răspunderii momentane față de Țară; înțelegînd acel duh pe care îl are fiecare vreme; conservator, dar nu reacționar, d. P. Carp, cu inteligența, cultura, onestitatea și moralitatea sa, care s'au impus și dușmanilor săi, ar fi făcut cu neputință corupția tachismului, boală specifică popoarelor nenorocite, întocmai ca acele boli care nu-și găsesc terenul prielnic decît acolo unde stăpînește miseria.

Organismele sănătoase răsping însă, și medicamentele bune, de care n'au nevoie, dar și otrava infiltrată prin cine știe ce împrejurări neprevăzute.

Și, atunci cînd va scăpa și de reacționarismul strimt al d-lui Carp și de otrava tachistă, tot mai mult se va închina omului care a spus: «să mint opinia publică, nu vreau, să o cumpăr, e nedemn», și va desprețui și vorba și omul care a declarat că: «în anul 1908 a făcut apel la opinia publică, fără minciuni și fără interes».

Istoria își va da judecata ei nepărtenitoare, după faptele lor, față de cei doi șefi ai celor două partide conservatoare; până atunci judecata noastră, a contemporanilor, e aceasta: cînd d. P. Carp a declarat, că nu vrea să mintă opinia publică, nici să o cumpere, a fost vorba cinstită a unui om cinstit; cînd însă Tache Ionescu a spus că a făcut apel la opinia publică «fără minciuni și fără interes», a... prefăcut adevărul.

LA CE TREBUIE SĂ SE EXPUIE

cel ce-și va lua ca problemă curățirea gunoaielor din Biserică

său

un alter Protopopul Voina în Biserică din Regatul României.

Un preot care-și va lua în serios chemarea sa și va hotări să lucreze cu toate puterile în Biserică Domnului, se va izbi de un fapt care-l va încurca, și pe care nu-l va putea încunajura: marele număr de vițioși cari infectează Biserica, zădărnicesc lucrul tău. Tu cu multe sudori vei reuși să clarifici ceva, să însușești pe frații tăi la lucru, în timp ce îndată vei auzi răsunind din diferite ziare că cutare preot s'a certat de la pomană, și cellalt s'a tocnit la înmormintare, altul a fost prins cu femei pierdute, etc. Așa că puținul bun pe care tu vei fi izbutit a-l pune la cale, va fi în mare măsură întrecut de ruina morală pe care faptele celor netrebnici o produc în sufletele credincioșilor. Și atunci de sigur că pe de o parte, te vei simți milnit, iar, pe de alta, plin de revoltă contra colegilor fără conștiința preoției, încât ai dori ca biciul Mîntuitorului să mai vijie odată în Casa Domnului Său.

Scriind aceste cuvinte, scriu mai mult ce-am simțit și simțesc eu. De cînd am intrat în preoție și am deschis mai bine ochii în fața chestiilor bisericesti, continuu m'am izbit de casurile de preoți inconștienți de măreția sacerdoțiului, și revolta mea a fost fără margini. Din această cauză niciun cas din cele care se pot ști prin publicitate nu mi-a scăpat, precum și un mare număr din cele care se pot ști numai pe cale privată. Continuă campania am dus contra lor, une ori scriind eu direct, alte ori îndemnînd pe alții a cere curățirea lagmei de putregaiuri, și indicîndu-li și materialul de tratat.

Am avut această convinger, care mă stăpînește până acuma, și e continuu întărită de fapte, că păstorii Bisericii lui Hristos trebuie să fie ei morali, mai înainte de a moraliza pe alții. Și nu o moralitate comună, ca a restului societății, ci foc apostolic, pentru că, fără asta, nu poate fi vorba de a influența pe altul.

De cele mai multe ori glasul meu a răsunit în pustiu, preoții fiind foarte puțin simțitori la buna înfățișare a lagmei, ba foarte dispuși a uri pe cel care, ne mai putînd răbda, a adus lucrurile în public. Consistoriile, mai în toate casurile, nu-și fac datoria, dînd pedepse derisorii, contra poruncii hotărîte a canoanelor, acolo unde ar trebui pronunțată izgonirea din cler — probă, de sigur, mai întăi. că n'aū conștiință legală, și, al doilea, că nu prea li pasă de păcatele colegilor lor, nici nu li arde de înfățișarea virtuoaasă a Bisericii în fața credincioșilor.

Surzenia ca surzenia însă, căci în timpul mai din urmă am căzut în pățania d-lui Iorga cu protopopul Voina: am început a primi insulte de la preoții cari nu pot suferi ca eu să cer alungarea mincinoșilor servitori ai lui Hristos din sinul Bisericii.

Cetitorii vor crede că eu mă laud că am făcut și am dres. Cele de mai la vale vor dovedi însă cu acte că nu e așa.

Mai înainte de a trece la ele, cer iertare cetitorilor că vin să expun în fața lor hărțuielile noastre preoțești. Nu pot face altfel însă, pentru că, de oare ce în Biserică nu e justiție, ci cei vițioși își pot face de cap, nu-ți rămâne alt mijloc decît să recurgi la judecata cetitorilor. Ia încă, fiind acum în Biserică momentul tragic și ceasul descoperirilor, e bine să se arate publicului toate colțurile tabloului.

Încă de cînd eram în Facultatea de teologie am început a desprețui pe un preot. Era văduv, și urmă și el în Facultate. Colegii lui cari erau cu mine în Internatul Teologic, se duceau pe la părintele, și apoi veniau și ni povestiau nouă la Internat despre viața puțin edicatoare a acestuia.

Acesta a fost singurul motiv pentru care n'am putut suferi pe acest preot, fiindcă personal nu l-am cunoscut niciodată.

Vremea a trecut. Continuî însă, din diferite izvoare, mi-au venit la cunoștință fapte care m'au întărit în acel sentiment. Într'adevăr, de părintele s'au ținut numai scandaluri și anchete, ori pe unde a trecut.

În toamna anului 1907 scandalul ajunsese acolo că Sfinția Sa se certa cu un credincios prin fol volante, din care păstrez și eu, ca document al nivelului moral din Biserică.

Atunci am îndrăznit de am scris Prea Sf. Sale Episcopului de Argeș, rugîndu-l să puie odată capăt acestor lucruri care necinstesc Biserica, izgonind din cler pe cei improprii sîntei chemări.

Conținutul scrisorii a ajuns la cunoștința Părintelui, care m'a «cinstit» cu următorul document, trimis în Decembre 1907 :

„Cuvioase Părinte Scriban,

De către Prea Sfințitul Episcop de Argeș s'a primit o scrisoare din partea Cuvioșiei Voastre și, cetind cuprinsul ei, mă simt îndreptățit să-ți scriu aceste rînduri privitoare la numita scrisoare.

Am auzit că ești o persoană de o rară înregistrare intelectuală, cum rare ori se întîmplă a intra într'un cap atîta putere de gîndire și că aveți în același timp un instinct rafinat, ce vă ajută să insultați ori de cite ori voiți.

Ce e drept, cu aceste însușiri puteți fi mîndru că aveți și ocazia să vă viriți în toate cele, după cum microbii răi se viră în trupurile sînătoase, însă, cinstite Părinte, de ce v'ați virit în neonestitatea mea cînd a Sfinției Voastre este atît de înaltă și mai înaltă decît virful Gaurisankar din Himalaia? Sau voiți a pătrunde în tainele vremii care n'a existat? De ce atîta trudă și vrăjmășie turbată, indrjrită și feroce asupra mea? Nu cumva ți-am adus vre-o supărare? Sau că m'am iascris în vre-o tabără ce nu convine sfințitei tale fețe? Nu, puținaule sfințit Scriban, care îți stîmperi foamea fără să te uiți că hoitul cu pricina e cușer și te poate demoli atît pe tine, cit și pe sinistril propari pe cari îl conduc și te conduc.

Sfinte Cuviosule, nu știi că sint oameni astăzi cari profită după un mijloc inventat de puțina ta sfințită persoană și pe care îl practicați laolaltă cu învierșunată nerușinare asupra oricărui visați sau ați pus să visați; însă, ca să fiu în măsură și chiar în dreptul mieu de legitimă apărare contra tuturor

imaginațiilor ce ai scris din capu-ți Părintelui Episcop fără ca cindva să poți dovedi, te invit prin aceasta a-mi răspunde prin orice formă obișnuiești că poți dovedi cele ce ai arătat prin acea scrisoare. De altfel, ală în chip solemn, îți declar că numai mort vei scăpa de mine, poți să te ascunzi și în Afganistan, căci și acolo te voi căuta a-ți cere socoteală de nesocotitele-ți nețreb-nicii ce-ți face multă poftă.

Cred că fata de Ovreiū pe care o cunoști și despre care ai scris imi vei spune ce a fost cu această creatură? E ruda Cuvioșiei Tale sau vre-o intimitate călugărească? Te rog a o numi cum se chiamă și unde șade, spre a-I cere socoteală. În cas contrariū, îți voi scoate amindoi ochii. Inmoralitatea pe care o descrii și nu vei putea-o dovedi, îți voi scoate pentru aceasta beregata. În ceia ce privește caterisirea pe care o ceri Episcopului, îți fac cunoscut că nu o vei dobindi, ci vei trece în lumea cealaltă, la Dracul, stăpînul tău. Pentru mintea ta impușinată, de care faci atita paradă, te vei justifica acolo unde va fi nevoie. Dacă am tăcut amar de vreme și am suferit toate batjocurile ce mi-ai aruncat prin revista «Cuvîntul Adevărului» și prin scrierile adresate Episcopului, ală că tăcerea nu mai este modestie, și o cale de răz-bunare asupra clocitului tău creier se impune ca să nu mai poți fi în stare a spune că ești autorul «Zacherlinei». Cînd ceri caterisirea mea în virtutea unui nume istoric ce porți și care l-ai înjosit prin astfel de mijloace ce practici și pe care nu le poți ajunge, căci Episcopul Gherasim te cunoaște cît cîntărești, de aceia și-a divulgat și nemernica ta scrisoare ca să arate tuturor în ce hal a ajuns numele Scribanilor¹.

Întru cît privește pe prietenul tău Preoțescu, pe care ai căutat să-l confirmi într-o demnitate ce n'o merită, ală că s'a hirotonisit la scoala morii, așa că va suferi Biserica și, mai mult decît Biserica, nemîntosul Iuliu Scriban, care n'a putut înregimenta în numărul preoților romîni pe un tip asemenea lui-și.

Pentru aceasta te voi scriinti eu ca să nu mai scribești în toata viața ta. De nu vei justifica cele afirmate, te vei pomeni cu mine în Baden-Baden. Decl aștept.

9 Decembre 1907.

ECONOM DOBRE R. POPESCU,

Parohul bisericii catedrale Sf. Gheorghe din Pitești.»

Asta e una, și acumia alta mai nouă :

«Părinte Scribane²,

Talentele cele mari și geniile omenirii dau totdeauna naștere la stirpiciuni intelectuale. Este știut în Biserica romîna că ai avut moși de respectul tuturor. Se vede că acestea a fost geni; de aceia a dat naștere la o stirpiciune ca Sf. Ta.

Te erijezi în apărătorul Bisericii romine, cerind aspră pedepsire a acelor preoți pe cari nu-I cunoști și cari ca oameni vor fi inclinat poate către cele

¹ Dumnezeu să dea de capătul unei asemenea frase, că eu n'am dat!

² S'a îndreptat numai ciudata ortografie a părintelui, și s'a punctuat.

omenești, dar nu însă atât de mult încît să-ți supere puținul creier; căci, dacă ai fi cu adevărat moralisatorul Bisericii romine ai fi știut ce a făcut prietenul Sf. Tale Lascar.

Nu morala Bisericii te interesează, ci mai mult pretenția-ți prostească de a da lecție celor mai mari decît tine și apoi a li cere socotală cînd nu te ascultă.

Mai înainte de judecarea mea, ai scris și mi-ai făcut o atmosferă (îl se poate de defavorabilă, pentru care, fără să fie vre-o probă împotriva-mi, ai cerut să fiu caterisit. Negreșit că genii ca de-alde Sf. Ta văd ce se petrece în viața particulară a unui om în România, chiar din Baden-Baden.

Apoi acum cînd ai văzut că idealul Bisericii !! și lumina Bisericii romine !! părintele Preoțescu nu a putut fi plasat în locul mieu, căci nu m'a caterisit Consistoriul, după cum cereai, și cînd ai văzut și ai auzit, de sigur tot de la el, că n'a reușit nici la altă biserică din Pituști, fiind refuzat de Ministeriu, te-ai năpustit tot asupra mea și ai căutat să indispui pe Prea Sfinția Sa și mai mult contra mea; între altele scrii că ai fi trimis la plimbare pe membrii Consistoriului pentru că nu m'a caterisit. Acum judecă-te singur — nu ești stirpiciune intelectuală necalificabilă?

Dacă te prezinzi ca adevărat moralisator, de ce nu spui că faptele părintelui Preoțescu — idealul capului Sf. Tale — nu sînt de demnitatea unui preot, ca să mînuie 2.000 de lei Societății Studenților în Teologie, cum și alte fapte mai noi, pe care le vei auzi în curînd? Dar ce să zici, pentru Sf. Ta acestea sînt calități; iar cele ce am lucrat eu pentru bisericile unde am servit, că li-am lăsat fonduri de întreținere și acum aici în scurt timp am infrumusețat biserica, îmbrăcînd în argint poleit cu aur toate icoanele din timplă, făcîndu-i geamuri cu vitrouri, mai multe rînduri de veșminte, înfrînțarea unei biblioteci, etc., etc., acestea nu sînt defecte?

De aceia ți-am zis că ești stirpiciune și, drept să-ți spun, eu te prețuiesc mai puțin de o secătură de stirpiciune, între altele și pentru că singur dovedești aceasta cînd discuți enciclica papală cu tutungioaicele din Baden-Baden; negreșit cum să nu discuți cu ele dacă vor fi mai drăguțe ca cea din Calea Călărași pe care mi-ai pus-o în spinare?

Acum te întreb, cînd ai discutat, nu te-ai aprins, cu toate că lumea toată susține că ești eunuc, de aceia îți pare rău pe orice om care e făcut om, nu jumătate ca Sf. Ta?

De va auzi Sultanul, te va lua păzitorul cadinelor: nu e așa că ai face de o asemenea slujbă??

Dar, dacă ești altfel, iea-te de mină cu părintele Lascar și caută și pe un altul în «Monitorul Oficial», n-1 39 din 21 Maiu 1908, și scrie la morală!! Faceți apoi horă cu cele trei surori, victimele părintelui Lascar, cu fata din Calea Călărași și cu tutungioaica din Baden-Baden, apoi dați jalbă cerînd să fiți aleși arhierii, pentru că așa arhierii e blestemată biata Țară-Românească să aibă; grăbiți-vă, că se ocupă locurile, și s'a făcut un curent pentru modificarea legii clerului, că numai mutre ca de-alde voi să se puie în fruntea Bisericii romine.

Iea-ți și tutungioaica, ori poate găsești alta aici, care la intronare să-ți facă

cuvânta alagea (?), de care nu vei fi scăpat, așa crez, căci așa ți-ai făcut singur.

Cel care îți scrie e acela care l-ai calomniat prin scrisori către Prea Sfințitul Episcop al Argeșului Gherasim Timuș.

Al tău, și la revedere cu o revanșă pe care o vei ținea-o minte cit vei trăi.
Pitești, 14 Ianuar 1909. **PREOT DOBRE POPESCU.**

Acum judece și cetitorii dacă acest preot mai merită să facă parte din numărul lucrătorilor pentru intruparea Împărăției lui Dumnezeu pe pământ! Ba încă cred că va părea pentru fiecare un lucru de ris a mai aștepta ca asemenea tipuri de preoți să mai poată întemeia o atmosferă creștinească în mult oropsita Biserică română.

Atunci ce caută în Biserică și pentru ce nu sint excluși, voi întreba eu? Răspundea Consistoriile, căci a lor vină este. Preotul în chestie a trecut de multe ori pe d'innaintea lor, dar l-au tolerat. De aceea altă întrebare aici: Este posibil oare cu astfel de Consistorii să arunci gunoaiile din Biserică?

Nu e posibil. Cînd un Episcop s'ar pune cu tot focul să facă curățenie în episcopia sa, cel întâiu de care se va izbi va fi Consistoriul, pentru că aproape toate sint solidare în a apăra netrebnițiile fraților în Hristos.

Și astfel trebuie să înghiți singur amarul de a vedea perpetuîndu-se o stare nenorocită în Biserică română și a te expune la insultele celor pe cari idvia curățirii i doare.

Nu pentru aceasta însă va înceta cineva de a lupta lupta cea bună în Biserică lui Hristos.

ARHIMANDRIT I. SCRIBAN.

P. S. Istoria cu tutuogioaica din Baden-Baden e o obrăznicie nerușinată a preotului în chestie, pervertind niște spuse ale mele dintr'o lucrare asupra «Modernismului Catolic», care se află în curs de publicare în «Revista Teologică» din Sibiu.

A. I. S.

O PROPUNERE.

Iată ce am citit în revista italiană «Minerva», luna trecută:

«Ar fi bine ca toate școlile să se legătuiască a face în fiecare an într'o anumită zi — spre pildă, aniversara nașterii lui Dante — o colectă între profesori și școlarii pentru folosul instituției care îi poartă numele.

«Ziarele, pe lângă publicarea numelor acelor cari își trimit obolul lor, ar trebui să deschidă o rubrică deosebită, menită a publică numele acelor cari se vor legătui intru acest scop.

«O astfel de colectă ar trebui făcută în aceeași zi în fiecare an în toate bisericile italiene.»

Societatea italiană «Dante Alighieri», care are filiale în toate țerile unde se află Italianii, are aproape aceleași scopuri, ca și Liga noastră Culturală.

Oare nu s'ar putea infăptui și la noi această idee, pe care profesorul universitar Federico Garlanda o propune compatrioților săi?...

Cine mai mult și mai bine decît dascălîi noștri — de orice grad — sînt îndrituiți a înscăuna în inimile tinerelor generații iubirea de neam și țară?...

Și nu s'ar putea alege chiar ziua de 24 Ianuar, aniversarea «celui mai însemnat fapt istoric» din istoria noastră contemporană, pentru săvîrșirea acestei colecte, care să fie menită a alimenta fondul Ligii Culturale?

Gologanul de cinci bani, dăruit, cu toată inima, de școlarul sărac, și care știe pentru ce-l dă, va prețui mai mult decît «hirtia de-o sută» pe care o dau în sîla blasații noștri bogătași.

Apoi copiii s'or deprinde din frageda lor tinereță să-și dea obolul lor, cit de modest, pentru idealul ce ar trebui să însușească toată suflarea românească; iar, cînd vor fi oameni în putere, nu vor pregeta a rupe din sumele jertfite plăcerilor nefolositoare, pentru a ajuta cea mai indestructibilă și mai sfîntă legătură ce ne poate apropia, Unitatea Culturală.

Fi-vor oare dascălîi și preoții, cari să înfăptuiască astă propunere?

Sa sperăm!

MOȘ ION VINTURĂ-ȚARĂ.

A P E L

CĂTRE OFİTERII ARMATEI ROMĂNEȘTI.

În vînt de entusiasm general a suflat peste Țara Românească în ziua de 24 Ianuar 1909 și, de la un cap la altul al acestui românesc pămînt, sufletul marelui Domn Cuza-Vodă a apărut în toată măreția lui. Totuși e dureros a constata că un așa de mare om nu a avut o statuie — un monument —, la care pelerinii entusiași să vină să-și închine entusiasmul lor de recunoștință.

În sfîrșit s'a reluat ideia ridicării acestei statui, și același gînd fericit în aceiași clipă a plecat de la Valenț, de la București, de la Iași. Onoare inițiatorilor, și să fim mulțumiți de constatarea unui sentiment unanim: *Aceasta spune mult pentru viitorul țerii noastre!*

Dar, mai întîi de toate, Vodă-Cuza a fost capul oștirii, din care noi facem parte; Unirea țerilor realizată de el și prin el ni-a dat puterea existenței noastre.

Datorîi sîntem și noi a ni arăta recunoștința și admirația pentru cel ce a pus cea d'întîi piatră la edificiul națiunii romine de azi; numai prin manifestarea admirației și adorației pentru marii noștri șefi din trecutul dispărut vom căpăta încrederea și stima celor ce ne conduc azi spre bine. *Poporul ce are cultul morților mari, nu pierde.*

Sîntem peste trei mîi de ofițeri romioi. Cîți dintre noi nu cheltuiesc cinci lei degeaba din solda de pe o lună?!...

Ei bine, acești cinci lei din solda de pe o lună să-I dăm pentru statuia lui Vodă-Cuza: vor fi 15.000 de lei în fiecare lună, cari vor mări suma pînă acum adunată, și astfel ne vom apropia cu o zi mai mult de momentul dezvelirii acestui monument de recunoștință națională, care trebuie făcut în mare parte din banul ofițerilor.

Faceți liste și colecte, camarazi, adunați ban cu ban, și opera noastră va fi

demonă de toată lauda. Dacă toți ofițerii României ar binevoi să contribuie cu cincî lei pe fiecare lună la acest monument, 24 Ianuar 1910 ar fi ziua mare de dezvelire a celui mai frumos și mai demn monument al Românilor liberi și uniți. La lucru dar, și Dumnezeu să ni deie sănătate să ni vedem visul cu ochii!

LOCOTENANT ȘERBĂNESCU.

SERBĂRILE DE LA 24 IANUAR ÎN CENTRELE ROMÂNIEI.

București. Prin munca și dragostea către acest pământ românesc, șeful pedagogilor de la Școala de Arte și Meserii, d. Castrișanu, a organizat cu prilejul zilei de 24 Ianuar una din cele mai frumoase serbări școlare și populare, ce s'a desfășurat în școlile din Capitală.

Marea sală din atelier, improvizându-se o scenă, era împodobită pe pereți cu chipurile lui Voia-Cuza și ale familiei regale, de-asupra cărora erau inițialele A. C., formate din lămpi electrice, ce li dădeau un aspect frumos.

La oarele 2 și jum. d. director Paraschivescu, printr'o cuvîntare călduroasă, deschide serbarea, arătînd tinerilor meseriași, viitorii soldați în lupta economică, trecutul nostru frumos și atrăgîndu-li atenția asupra greșelilor făcute de înaintașii noștri, pentru a ne putea feri de ele.

Cîntecele frumoase și patriotice, cîntate de elevii școlii supt conducerea d-lui Castrișanu, au entuziasmat mulțimea ce umplea sala, și un strigăt de «bravo» ieși din piepturile ascultătorilor.

Cuvîntarea ținută de d. Graur, învățător, a fost bine pregătită și spusă cu acel foc pe care îl au numai cei ce trăiesc în mijlocul sâtenilor.

În scurta cuvîntare zisă de d. Castrișanu, am văzut un întreg program de muncă a fiecărui Român, de ce e dator a o da țerii sale; am văzut pe omul ce desinteresat lucrează la ridicarea prin cultură a meseriașilor spre acel ideal pe care îl dorim.

Școlarul Constantinescu a recitat apoi «Balcanul și Carpatul» și «Barbu Lăutarul».

Danșurile, ce încheie programul serbării, executate de elevii școlii, îmbrăcați în costume frumoase naționale, au dovedit rezultatele ce le poate da munca cinstită a profesorilor și cultivarea sentimentului național.

Aplausele nu mai încetau, entusiaste, și lumea mulțămită plecă, cu multă părere de rău că s'a terminat programul românesc «întru pomenirea marelui Domn al Românilor». — E. B.

Brăila. În dimineața zilei de 24 Ianuar s'a oficiat la catedrala Sf. Nicolae, în prezența autorităților civile și militare, a școlilor primare, a liceului, un Te-Deum.

După slujba bisericească, protoiereul Constantinescu a ținut o cuvîntare în care n'a pomenit numele lui Cuza. A urmat delilarea trupelor.

După amiază, la oarele trei, a început serbarea școlară în Teatrul Regal, cu «Trăiască Regele». D. D. Dogaru, directorul Liceului, ține o conferință asupra importanței acestei zile.

Corul Liceului a cîntat «Hora Unirii», apoi citeva cîntece, care nu corespundeau cu ziua de 24 Ianuar, au fost cîntate de către un cor — improvizat — al școlii profesionale «Penetis-Zurmalis». S'au executat jocuri naționale și s'a reprezentat piesa alegorică: «Unirea», de către elevii școlilor primare, cari au reușit bine.

După terminarea serbării, s'a făcut o retragere cu torțe de către școlarii Liceului, în frunte cu musica și trompeții, încunjuțați de o companie de soldați.

Ajunșind la Liceu, și, atît musica, precum și soldații ne mai mergînd înainte,

dumai școlarii au plecat pe Strada Galați, ajungind iarăși în piața Sf. Arhangheli, unde au iucins o horă, cîntînd în cor. De acolo au pornit pe Strada Regala, cîntînd «Deșteaptă-te Romine» și «Iloră Unirii». Strigătele de «trăiască memoria lui Cuza», nu mai conținea, și uralele nesfirșite lăceau să se miște tot sufletul unui bun Român.

Liniești, apoi cei de față s'au despărțit, ducînd fiecare amintirea dulce și marea a zilei de 24 Ianuar și a lui Cuza-Voda cel atît de nedreptățit. — B.

Notițe scurte despre serbări le așteptăm și din alte centre.

E bine să se păstreze amintirea felului cum a fost pomenită în 1909 Unirea. — N. R.

DIN CENTRELE ROMÂNIEI.

Piatra-Neamț. La primăria din D., trebuie să aștepți două ceasuri, pentru ca să poți obține oficiul Piatra prin telefon, aceasta mulțămîntă funcționarilor respectivi. Nu cred cei în drept că-l prea puțin?

* Și în comuna Dragomirești, democrații au un apostol, care vinează voturi pentru candidații lor; și știi cine e? Jidanul Zeide Hart, arendașul moșilor Borniș, Mastacan, Negoiești, etc., care pînă acum bătea pe locuitorii de pe moșiile sale cu harapnicul, iar acum cinstește cu dinșii în circumă.

* În comuna Talpa, s'a deschis, nu de mult, o cooperativă de consum, mulțămîntă părintelui T. Borș, iavățatorului Dumitriu și primarului V. Nițu. Din parte-mi cele mai sincere urări. Poate numai în modul acesta va putea fi alungat Jidaoul Moise, care a fost prins că vindea carne bolnavă, îngropată de autorități, dezgropată de el și făcută pastramă, lucru relatat de d. A. C. Cuza, și rămas tot nepedepsit, grație celor mari.

* Țeranii din Dragomirești și-au ales primar de astă dată un țeran de ai lor, om de altfel cum se cade, pe Ioan Iordache Calic, supt care, în scurt timp, Primăria a făcut progrese vădite; totuși, d-lui prefect de Neamț, nu-i place așa ceva și, ca o culme, îl acuză că e agent al partidului conservator-democrat (!) — N.

Pitești. Se pare că, încetul cu încetul, redeşeptarea bunelor sentimente românești a început să se manifeste și în orașul nostru.

La 21 Decembrie anul trecut, institutul de d-șoare «Dochia M. Urlățeanu» a dat în sala Ukhar o serbare care s'a deosebit prin caracterul său curat național.

S'au jucat două piese: «Geniul Școlii», și feeria «Sinziana și Pepelea». Rolurile au fost susținute bine de micuțele actrițe, care au uimit pe spectatorii destul de numeroși prin precizia și siguranța cu care au fost jucate piesele.

În deosebi Pepelea, Papură-Vodă, Pîrlea-Vodă și Lăcustă-Vodă au stîrnit furtună de aplause. S'au cîntat și coruri din Mendelsohn.

Serbarea a reușit de minune, întrecînd chiar așteptările. — ASISTENT.

Panciu. Frumoasă serbare în comuna Străoani-de-Sus pentru ridicarea unui monument vitejilor căzuți pentru Independență, în acea comună.

Succes strălucit, atît moral cit și material. D-l deputat Graur, născut în acest sat, și-a dat obolul. Laude se cuvin d-lor Ioan Ungureanu, proprietar, Si-

mion Draganu, avocat Şuşu şi Vasile Ungureanu, agronomi-propietari în acest sat, cari n'au cruşat nimic pentru succes.

În mare parte datorim izbînda d-şoarei Maria Ungureanu. Lume din prejur n'a lipit.

Pentru mărirea fondului se va mai organiza o serbare, cu teatru popular, coruri, etc. — Şt. Gh. D.

Roman. Jidanul negustor Leon Herşcovici a fost dat judecării, de către medicul-veterinar al judeţului, pentru că a pus în vînzare brînză amestecată cu materii străine, ceia ce s'a constatat de către Institutul de chimie din Iaşi.

De şi-ar face toţi medicii-veterinari din nenorocita Moldovă, feudă a Jidanilor, toată datoria, am uplea nenumărate pagini cu darea la lumină a acestui fel de casuri. — T. G. S.

Toate notişele necălitate sînt de N. Iorga.

I. DIN ȚARĂ.

Partidele noastre.

Un ziar din Craiova relevă că iubirea pentru «ideea conservatoare» uneşte în acelaşi partid pe dd. Al. Marghiloman, duşmanul «instigatorilor», şi pe d. Giulea, care e cunoscut ca... propagandist politic printre «infamii» şi «asasinii» ţerani doljeni.

O, Politicianism, mari sînt minunile tale!

* O lungă şi aprinsă discuţie în Cameră a dat la lumină:

- a) Că d. G. Diamandi a fost socialist;
- b) Că d. N. Fleva a fost liberal;
- c) Că d. B. Păltineanu este avocat român.

N'ajunge pentru cheltuiala ţerii?

Felurite.

În Piaţa Unirii din Iaşi la 24 Ianuar s'au înfrăiţ toate societăţile româneşti, aclamate de un public imens.

* Se pare că copilul care în noaptea de 11 Februar 1866 a mers la Palat spre a da de ştire lui Cuza-Vodă că se pregăteşte trădarea, era un anume Săvescu, din com. Bibireşti (Leca; Bacău). Familia pretinde că nu l-a mai văzut de atunci. Prietenii noştri din Galaţi sînt rugaţi a controla ştirea la un Săvescu care stă în Str. Minerală, n-r 9.

* Cu privire la detronarea lui Cuza-Vodă, preţioase ştiri dă d. general Scheletî în n-1 285 al «Evenimentului» din Iaşi.

* Prefectul Doljului a luat parte la serbările «Asociaţiei» arădane.

* Societatea de muzică «Hora» îndeplineşte o pioasă datorie anunţînd moartea lui Coriolan Brediceanu, membru onorar al ei.

* Mai multe persoane din lumea bogată au avut frumoasele sentimente naţionale ce trebuie pentru a sprijini prin jocul lor, la o serbare dată la Teatrul Naţional, societatea macedo-romină.

* În «Universul», preotul Al. Marinescu dă știri interesante despre lupta ce se poartă, supt ochii săi, la Ierusalim, între Arabi și Greci, cari și-au mazilit Patriarhul pentru că ar ținea cu dușmanii lor naționali.

* Văduva lui Cuza-Vodă a dăruit 10.000 de lei spitalului din Piatra-Neamț.

* Un secretariu de secție al Ligei Culturale care și-a adus aminte de datoria sa e d. Traian Constantinescu, din Galați, care a făcut darea de samă a secțiunii și a și tipărit-o.

* D. N. Petrașcu, spune «Doljul» din Craiova, face un «album istoric național», pentru Ministeriul de Instrucție.

Nu uitați: d. N. Petrașcu.

* Academia Română a serbat aniversarea Unirii printr'o conferință a d-lui D. Onciul. D. Onciul a ținut și conferința de la Universitate, pe care o publică n-l festiv al «Convorbirilor literare».

Gospodărie.

Căpitanul N. Ivanelli, adus din marina austriacă, pentru a conduce vapoarele noastre, se plînge că a rămas, după paisprezece ani de serviciu, fără pensie.

* Mai toate comunele rurale din jud. Tecuci sînt abonate din ordinul d-lui prefect la ziarul «Secolul».

E și din ordinul d-lui Ministru? — D. S.

II. DE LA ROMÎNII DE PESTE HOTĂRE.

Ardeal. La Sibiu, conferință a p. Gh. Tulbure despre coloniile macedo-romîne și Șaguna (și el Aromîn de obârșie).

* Moartea lui Iosif Criste, fruntaș românesc din cercul Dobrei.

* Pentru că a *reprodus* un articol al lui Björnson, d. V. Braniște, de la «Gazeta Transilvaniei», iea 3 luni de temniță și plătește 240 de coroane amendă.

* De condamnat atacurile împotriva lui Șaguna care au început în «Unirea». Punctul de vedere confesional al marelui Mitropolit e *firesc*, dar nu e firesc ca el să fi fost pentru neamul său un om mare.

* Pe Cîmpul Libertății se va ridica acum alt monument comemorativ.

* Se dă iar în judecată pentru delict de presă și pașnica «Gazeta a Transilvaniei». E incriminat numărul jubilar. Între alte articole date judecătii e și o scrisoare din 1888 a lui Mihail Kogălniceanu.

Pe atunci n'o fi fost Guvern în Ungaria...

* Din «Tribuna» aflăm că dd. Kovács, Barbul și Venter vorbesc în casina românească din Brașov demonstrativ în altă limbă.

* Cercetarea pornită de procuror împotriva directorului și a mai multor elevi de la gimnasiul din Brad, pentru agitație, a fost încetată, de oare ce s'a

dovedit că a fost doar o proastă piră netemeinică, a unor șovinști, în a căror minte s'a născut gândul că prin astfel de lucruri se poate ajunge la desființarea gimnasiului din Brad, un ghimpe dureros în ochii Maghiarilor.— T. G. S.

Austria. «Clubul Român» din Viena își tipărește «Raportul anual». Societatea are o mică bibliotecă, prefăcută la o mie de coroane; ea sprijină doi bursieri și a dat mai multe serbări românești.

America. A murit pe cale spre Cleveland preotul N. Șandru.

Rămășițele lui au fost îngropate în cimitirul de la New-York, așa de departe de cei ce l-or fi plîngînd!

Banat. Romînii din Lușoj au știut să facă o înmormîntare măreață lui Brediceanu. Mai toți d-putații romîni erau de față. Au venit și profesorii Paulian și Nauu din partea «Doinei» severinene.

* Moartea, în Timișoara, a bătîrului avocat Gh. Ardelean.

Bucovina. Cum se cîrmuiește, cu JidanI, Storojin-țul, se poate vedea din n-1 8 al «Romînului» din Cernaăuți.

III. ȚERI STRĂINE.

Bulgaria. Bulgaria a demobilizat.

Franța. Moartea marelui actor Coquelin Ainé. Peste cîteva zile, a fratelui său mai mic, de mult internat într'o casă de sănătate.

Germania. Viziță a Suveranilor Angliei la Berlin, aducînd prietenie și asigurarea păcii.

Socialiștii au făcut un uriaș scandal, rupînd toate steagurile naționale.

Turcia. Încercare de răscoală la școala militară din Constantinopol.

* Grecii din Ierusalim au rînit cu vitriol pe consulul rusesc care mergea să viziteze pe Patriarhul privit de ei ca un prieten al Arabilor.

Ungaria. Cu prilejul aniversării Unirii Prinșpatelor «Tribuna» și «Libertatea» au tipărit articole de un larg avînt.

Pentru Fondul Cuza-Vodă.

S'au mai trimis din partea :

Liceulul Ploiești, «Societatea pentru întemeierea unei biblioteci a cursului clasic modern, 17 lei.

G. Ionescu, institutor, Viziru, 2 lei.

Înginer Săpunaru, Galați, 50 de lei.

Iosif Stoica, București, 5 lei.

Din Dolhasca : Ion C. Atanasiu 1 leu, Preotul Vasile 50 bani, Ion Raicu 50 bani, G. Botez 1 leu, Spiridon Gh. 50 bani, X. Y. 10 bani, Zaharia 10 bani, V. Ambrosie 20 bani, M. Mălinescu 50 bani.

M. Doxachi, 10 lei. Grigore Tăutu, soția, 5 lei. — Total lei 1831,55.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

S'a primit un mandat la administrație de 10 lei, 10 bani; de la d. C. Halalamb, București. Rugăm adresa completă.